

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kemianteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta VN/10574/2025.

Taustaa

Kemianteollisuuden tavoitteena on olla luontopositiivinen ja hiilineutraali vuoteen 2045 mennessä osana omaehtoista vastuullisuusohjelmaa, Responsible Care, (lue lisää: <https://www.kemianteollisuus.fi/vastuullisuus/>). Tavoite ei ole helppo ja useissa aiheeseen liittyvissä selvityksissä onkin tunnistettu kriittisiä tekijöitä, joita tavoitteen saavuttaminen tulee vaatimaan niin toimintaympäristöltä kuin toimialan yrityksiltä itseltään. Selvityksien perusteella on kuitenkin selvää, että kemianteollisuuden yritysten on mahdollista kutistaa hiilijalanjälki minimiin ja samalla kasvattaa kädenjälki todella suureksi. Toisin sanoen, kutistaa tehtaiden suorat päästöt Suomessa ja mahdollistaa samalla globaaleille asiakkaille merkittävät päästövähennykset.

Luontopositiivisen ja hiilineutraalin kemianteollisuuden saavuttaminen tulee vaatimaan massiiviset investoinnit esimerkiksi sähköistymiseen, sekä hiilineutraaliutta tukeviin vaihtoehtoihin raaka-aineisiin. Tasapuolisella ja kilpailukykyisellä toimintaympäristöllä, riittävillä hiilivuotosuojilla, sekä pitkäjänteisellä ja ennakoivalla politiikalla tulee olemaan merkittävä rooli tavoitteiden saavuttamisessa.

Sähköveron taso on erittäin keskeinen tekijä nykyisen kilpailukyvyn turvaamisen kuin tulevaisuuden investointien kannalta.

Kemianteollisuus ry:n näkemys

Kemianteollisuus ry:n mielestä kaivosten sähköveroa ei tule korottaa.

Kemianteollisuus ry:n jäsenyrityksillä on merkittävää kaivostoimintaa, ja kaivoksista saatavia mineraaleja hyödynnetään omassa tuotannossa esimerkiksi lannoitteiden ja akkukemikaalien valmistuksessa. Esitys kaivosten sähköveroluokan korotuksesta on hyvin haastava, sillä se lisäisi kustannuksia jo ennestäänkin kustannuspaineisella alalla.

Suomessa toimiva kaivostoiminta kohtaa usealta eri taholta tulevia kustannuspaineita, kuten esimerkiksi:

- Päästökaupan kustannukset ovat kasvaneet viime vuosina huomattavasti, ja oletettavaa on, että kustannuspaine kasvaa tulevinä vuosina.
- Polttoaineiden päästökauppa (ETS2) tulee nostamaan kaivostoiminnassa käytettävien polttoaineiden hintaa.
- Sähköistämisen tuki, jolla on tasoitettu päästökaupan sähkön hintaa nostavaa vaikutusta, uhkaa loppua vuoden 2025 jälkeen. Ilman sähköistämisen tukea Suomessa maksetaan suotuisista sähkön markkinahinnoista huolimatta esimerkiksi Ranskaa tai Saksaa enemmän sähköstä. Sähköistämisen tuella onkin tasoitettu pelikenttää kanssaeurooppalaisiin kilpailijamaihin nähden.
- Väylämaksuja nostetaan, mikä lisää meriliikenteestä riippuvaisen Suomen viennin kustannuksia.
- Energiaveronpalautus on juuri poistettu, joten se ei myöskään ole turvaamassa energiaan liittyvien verojen korotuksilta.

Kaivostoiminnan sähköveroluokan nosto johtaisi Kemianteollisuus ry:n edustamien ja kaivostoimintaa tuotannossaan harjoittavien yritysten pahimmillaan useiden miljoonien lisäkustannukseen. Tämä kustannus tulisi edellä esitettyjen kustannusten päälle.

Suuntaus, jossa toimialan kustannuksia kasvatetaan systemaattisesti poliittisin päätöksin, on vastoin EU:n strategista ajattelua, jossa pyritään lisäämään maanosan omavaraisuutta etenkin kaivannaisten osalta. Monelta suunnalta tulevat kustannuspaineet syövät myös suomalaisen kaivostoiminnan kilpailukykyä kilpailijamaihin nähden, ja suomalaisen kaivostoiminnan mahdollisuudet toimia ympäristössä, jossa toimintaedellytyksiä toistuvasti heikennetään, ovat aiempaa heikommat. Tämä poikkeaa monista Euroopan ulkopuolisista maista, joissa strateginen autonomia aidosti huomioidaan käytännön politiikan tasolla.

Loppuun Kemianteollisuus ry halua todeta, että kaivostoiminnan osalta verotusratkaisut ovat olleen tempoilevia 2000-luvulla. Kaivosten sähköveroa on veivattu edestakaisin ja kaivoksille on säilytetty kaivosmineraalivero. Kaivosten elinkaaret ovat vuosikymmeniä. Datakeskusten osalta on jo nähtävissä miten negatiivisesti tempoileva veropolitiikka voi investointeihin vaikuttaa.

Tikka Tuomas
Kemianteollisuus ry